

elämää suurempi harrastukseni

Klaus Olkkola

Professori, Turun yliopisto
klaus.olkkola@utu.fi

Kuvat Klaus Olkkola ja Joonas Olkkola

Kuvissa esiintyvät

Klaus Olkkola, Joonas Olkkola ja Lauri Larjo

Skinnaillua Norjan Lyngenissä huhtikuussa 2012.

HIIHTÄMINEN HOIDETTUIJEN RINNEALUEIDEN ULKOPUOLELLA

► Suomessakin on harrastettu laskettelua jo useiden vuosikymmenten ajan. Laskettelu oli ehkä aluksi jonkin verran elitistinen harrastus, mutta nykyään sitä harrastaa noin 1,2 miljoonaa suomalaista, siis 20 % väestöstä. Laskettelukeskuksia on yli 70. Suuri osa harrastajista laskee vain muutamia päiviä vuodessa ja pääosin hoidetuilla rinnealueilla. Viime vuosikymmeninä laskettelijat ovat saaneet tottua siihen, että

ainakin päivän alussa rinteet ovat tasaisia ja niissä on helppo laskea. Rinnekoneiden yleistyttyä rinteissä ei ole enää kumpareikkoja, voimakkaasti vaihtelevaa lumen laatua eikä mitään muutakaan yllättävää. Joku voi pitää sitä turvallisena ja miellyttävänä, mutta löytyy myös hiihtäjiä, jotka pitävät sitä tylsänä. Suurten ihmismassojen hiihtoharrastuksen kannalta on kai kuitenkin perusteltua myöntää, että rinnekoneet ja

välinepuolella carving-sukset ovat tehneet laskettelusta suhteellisen helppoa koko kansan huvia.

Kaikille laskettelu hoidetuilla rinnealueilla ei siis kelpaa. Myös minulta ovat rinnelaskut jääneet viime vuosina vähiin, kun hoitamattomien rinnealueiden lumi on alkanut tuntua vastustamattoman houkuttelevalta. Voi tietysti kysyä, miksi kenenkään kannattaa lähteä hiihtämään laskettelukeskusten ulkopuolelle. >>

Faceshottia Nisekossa vuonna 2010.

Koskaan ei voi olla aivan varma, millaista lunta on odotettavissa ja millainen valittu hiihtoreitti oikeasti on.

Sytä on varmaan useita. Ainakin minulle kävi niin, että pelkästään rinnekoneilla hoidetuilla rinteillä laskeminen alkoi tuntua tylsältä. Vanhimman poikani kanssa uskaltauduttiin ensin vähän rinteiden viereen kokeilemaan, miten laskeminen siellä sujuu. Samalla alkoi tuntua siltä, että rinteissä laskeminen oli sitä hausempaa, mitä pehmeämmäksi rinne meni ja mitä suuremmaksi lumivallit muodostuivat päivän mittaan. Aluksi laskettiin tavallisilla rinnesuksilla, mutta sitten vuonna 2009 hankin ensimmäiset varsinaiset rinteiden ulkopuoliseen käyttöön tarkoitetut

leveämmät sukset. Lumiturvavarusteet hankin jo vuonna 2008.

Hoidettujen rinteiden ulkopuolella tapahtuvassa laskemisessa (offarilasku) on ehkä hienointa, että jokainen lasku on ainakin pienimuotoinen seikkailu, sillä koskaan ei voi olla aivan varma, millaista lunta on odotettavissa ja millainen valittu hiihtoreitti oikeasti on. Tämä kommentti ei suinkaan tarkoita sitä, että hoidettujen rinteiden ulkopuolella lähdetäisiin erityisesti hakemaan riskejä. Toisaalta on pakko myöntää, että offarilasku ei ole koskaan niin turvallista kuin pysyminen kiltisti

Helihiihtoa parin tunnin ajomatkan päästä Revelstokesta Brittiläisessä Kolumbiassa.

hoidetuilla rinnealueilla. Monien mielestä offarilaskussa on hienointa laskea niin syvässä puuterilumessa, että lumi lentää kasvoihin (face shot). Se on minunkin mielestäni hienoa, mutta jo pehmeässä lumessa laskeminen voittaa koska tahansa rinnenlaskun ainakin minun arvoasteikkoillani. Offarialueilla kannattaa pitää kamera ja/tai videokamera mukana. Huolellisesti suunniteltuja otoksia on mukava katsella ja samalla palauttaa mieliin mukavia muistoja hiihtomatoilta.

Miten sinne offarialueelle sitten pääsee? Jos olot ovat otolliset

(tuoretta puuteria tarjolla), voi puuterilaskua löytyä jopa rinteistä, mutta useimmiten täytyy varautua hiihtämään hissien yläasemilta viistolaskua sellaisille rinnealueille, minne muut hiihtäjät eivät ole vielä ehtineet. Mikäli puuteria ei vielä löydy, on otettava käyttöön nousukarvat (skinnit). Nousukarvat kiinnitetään suksen pohjiin nousun ajaksi, jolloin suksien kanssa voi skinnata sopivien mäkien huipulle. Skinnaamiseen tarvitaan sellainen erikoisside, jossa hiihtokengän kanta pääsee nousemaan vapaasti ylös samaan tapaan kuin murtomaahiihtosuksissa. Skinnaajia

ei ole niin paljon, etteikö käytännössä lähes aina itseään fyysisesti rasittamalla pääsisi puuterilumen äärelle. Skinnatessa nouseaan tavallisesti 600-1500 metriä päivän aikana vertikaalisuuntaan ja lasketaan 1-2 laskua. Aikaa mainitun pituiseen skinnaukseen ja laskemiseen menee 4-10 tuntia. Kunto kasvaa kohisten ja alas laskettaessa tuntee taatusti ansainneensa jokaisen tarjolla olevan puuteripätkän. Vaihtoehtoisesti voi nousta myös yksinkertaisesti kävelemällä, varsinkin jos ei tarvitse yksin aurata reittiä. Sukset kiinnitetään silloin yleensä kiinni reppuun, >>

Skinnatessa noustaan tavallisesti 600-1500 metriä päivän aikana vertikaalisuuntaan ja lasketaan 1-2 laskua.

jotta voi käyttää myös sauvoja apuna kiipeämisessä. Jos haluaa lisää haasteita, voi mennä yhä jyrkempien vuorien huipulle, tarvittaessa käyttäen vuorikiipeilyssä käytettäviä erikoisvarusteita. Minä olen jättänyt nämä kaikkein hurjimmat nousut väliin. Olen myös välttänyt jäätiköitä, jossa mahdolliset railot lisäävät harrastuksen vaaroja. Laiskemmat ja riittävän varakkaat voivat nousta haluamilleen

huipulle myös helikopterilla. Silloin ei tarvitse tyytyä samoihin vertikaalimetreihin kuin skinnatessa.

Kuinka suurille riskeille sitten offarihihdossa altistuu? Vastaus riippuu aivan olennaisesti siitä, millaisia valintoja hiihtäjä itse tekee. Kannattaa

seurata lumivyöryvaarasta kertovia tiedotteita ja ottaa vallitseva tilanne huomioon. Virallisia oppaita kannattaa käyttää. Se ei anna täydellistä suojaa lumivyöryiltä, mutta on huomattavasti turvallisempaa kuin liikkuminen rinteessä ilman asiantuntevaa opasta. Itse olen ottanut usein oppaan yhdeksi tai muutamaksi päiväksi ja pyytänyt samalla nuotitusta omiin myöhempiin laskuihin. Vaaraa

joutua lumivyöryn uhriksi kannattaa ehkä jollain tavoin suhteuttaa muihin meitä uhkaaviin vaaroihin. Lumivyöryihin kuolee vuodessa Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa yhteensä noin 400 ihmistä. Samaan aikaan liikenneonnettomuuksiin kuolee Suomessa noin 300 ihmistä vuodessa. Vastaava luku esimerkiksi Saksassa, Ranskassa ja Italiassa on noin 5000 kuolemantapausta vuodessa kussakin maassa. Onko offarilaskun riski suuri vai pieni, päättäköön jokainen itse.

Hoidettujen rinteiden ulkopuolella hiihdettäessä on mahdollisiin lumivyöryihin ehdottomasti varauduttava. Tärkein varautuminen perustuu varovaisuuteen ja terveen maalaisjärjen käyttöön. Sen lisäksi tarvitaan oikeanlaiset varusteet. Välttämättömiin lumiturvavarusteisiin kuuluu lumeen hautautuneiden etsimisessä käytettävä lähetin-vastaanotin (käytetään kansanomaisesti nimeä piippari), sondi ja lapio. Piipparilla paikannetaan lumeen hautautuneita ihmisiä. Se lähettää itse signaalia, joka voidaan toisella piipparilla paikantaa. Kun lumeen hautautunut uhri on paikannettu piipparilla, käytetään sondia tarkan paikan ja hautautumissyvyyden määrittämiseen. Sen jälkeen uhri pyritään kaivamaan esiin mahdollisimman nopeasti. Itse olen täydentänyt lumiturvavarustustani vielä ABS-repulla. ABS-repussa on 170 litran ilmatyyny, joka voidaan

täyttää lumivyöryn sattuessa erittäin nopeasti mukana kuljetettavasta typpisäiliöstä vetämällä repun laukaisimesta. Kun ilmatyyny on täynnä, on erittäin todennäköistä, että lumivyöryyn joutuva hiihtäjä ei hautaudu lumeen, vaan pysyy lumivyöryn pinnalla. Hengissä säilymisen ja vammautumisen välttämisen kannalta lumivyöryn pinnalla pysyminen on erittäin tärkeää. Osa käyttää myös Avalung-hengitysputkea, jonka avulla uloshengitys voidaan lumeen hautautuessa johtaa hiihtäjän selkäpuolelle, jolloin suun edessä oleva lumi ei jäädy, mikä puolestaan antaa etsijöille aikaa pelastaa lumeen hautautunut hiihtäjä.

Hiihtäminen hoidettujen rinnealueiden ulkopuolella on erittäin mielenkiintoinen harrastus. Yksikään laskupäivä ei ole toisen kaltainen. Sillä on omat riskinsä, mutta niin on kaikilla muillakin harrastuksilla. Hiihtomatkat ovat usein kokonaisvaltaisia elämyksiä, jossa hiihtämisen lisäksi tutustutaan paikalliseen elämäntapaan ja kulttuuriin. Vuosien varrella omaksi suosikkikohteeksi on tullut Japani. Muun muassa Hakuban ja Nisekon alueille sataa vuosittain lunta 16-30 metriä. Puuterilunta on siis tarjolla usein ja runsaasti. Tällaisiin lumimääriin verrattuna Suomen lumimäärät tuntuvat aika vaatimattomilta. ■

Mitä se on?

Offarilasku = laskeminen hoidettujen rinteiden ulkopuolella

Face shot = lumi lentää kasvoihin

Skinit = nousukarvat

Skinnaaminen = mäen nouseminen skinit kiinnitettynä suksien pohjiin

Piippari = kansanomainen nimitys lähetin-vastaanottimelle, jota käytetään lumeen hautautuneiden etsimisessä

ABS-reppu = 170 litran ilmatyynyn sisältävä reppu, jonka laukaisimesta vetämällä ilmatyyny voidaan täyttää mukana kuljetettavasta typpisäiliöstä lumivyöryn sattuessa

Avalung-hengitysputki = sen avulla uloshengitys voidaan lumeen hautautuessa johtaa hiihtäjän selkäpuolelle, jolloin suun edessä oleva lumi ei jäädy

Norikura.

Mielenkiintoinen kuvakulma Lyngenistä